



สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความรู้เรื่องโรคเอดส์, การเปิดรับสื่อมวลชนเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ และการสื่อสารระหว่างบุคคลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสถาบันการศึกษาของรัฐ เขตอำเภอเมือง เชียงใหม่ แล้วนำมาศึกษาเปรียบเทียบความรู้เรื่องโรคเอดส์, การเปิดรับสื่อมวลชนเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ และการสื่อสารระหว่างบุคคลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ ระหว่างนักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญกับนักเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพ ทั้งนี้เพื่อจะเป็นประโยชน์ในการใช้เป็นแนวทางวางแผนการให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์แก่นักเรียน และเป็นประโยชน์ทางวิชาการด้านการสื่อสารกับการให้ความรู้ทางด้านสาธารณสุขต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามการวิจัยเรื่อง "การเปิดรับสื่อมวลชนและการสื่อสารระหว่างบุคคลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสถาบันการศึกษาของรัฐ เขตอำเภอเมือง เชียงใหม่" ซึ่งแบ่งเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ประกอบด้วยคำถาม 5 ข้อคือ ประเภทของสถานศึกษา เพศ อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา และรายได้รวมต่อเดือนของครอบครัว

ส่วนที่ 2 ความรู้เรื่องโรคเอดส์ ประกอบด้วยคำถาม 5 หมวดใหญ่คือ โรคเอดส์คืออะไร อาการของบุคคลที่แพทย์ตรวจพบเชื้อเอดส์ในร่างกาย ทางติดต่อของโรค วิธีปฏิบัติตนเพื่อหลีกเลี่ยงภัยจากโรคเอดส์ และวิธีการรักษาโรคเอดส์

ส่วนที่ 3 การเปิดรับสื่อมวลชน ประกอบด้วยคำถาม 4 ข้อคือ ความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อมวลชนโดยทั่วไป ระยะเวลาโดยเฉลี่ยต่อวันในการเปิด

รับสื่อมวลชนโดยทั่วไป ความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อมวลชนเรื่องโรคเอดส์และระยะเวลาโดยเฉลี่ยในการเปิดรับสื่อมวลชนเรื่องโรคเอดส์

ส่วนที่ 4 การสื่อสารระหว่างบุคคล ประกอบด้วยคำถาม 4 ข้อ คือ ความบ่อยครั้งในการสื่อสารระหว่างบุคคลโดยทั่วไป ระยะเวลาโดยเฉลี่ยต่อวันในการสื่อสารระหว่างบุคคลโดยทั่วไป ความบ่อยครั้งในการสื่อสารระหว่างบุคคลเรื่องโรคเอดส์ และระยะเวลาโดยเฉลี่ยในการสื่อสารระหว่างบุคคลเรื่องโรคเอดส์

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 400 ตัวอย่าง โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยเลือกได้ตัวอย่างจากโรงเรียนสายสามัญ 166 คน (5%) ของนักเรียนสายสามัญทั้งหมด 3,318 คน และได้ตัวอย่างจากสถานศึกษาสายอาชีพ 234 คน (5%) ของนักเรียนสายอาชีพทั้งหมด 4,663 คน แล้วนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ จากนั้นนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS* โดยใช้สถิติความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ยในการอธิบายข้อมูล ประเภทของสถานศึกษา ข้อมูลส่วนบุคคล ความรู้เรื่องโรคเอดส์ การเปิดรับสื่อมวลชนและการสื่อสารระหว่างบุคคล และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติการเปรียบเทียบแบบ t-test เพื่อทดสอบสมมติฐานทั้งสามข้อ คือ

1. ทดสอบความแตกต่างของความรู้เรื่องโรคเอดส์ของนักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ
2. ทดสอบความแตกต่างในการเปิดรับสื่อมวลชนเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ของนักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ
3. ทดสอบความแตกต่างในการสื่อสารระหว่างบุคคลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ของนักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ

ผลที่ได้จากการวิจัย



1. ด้านข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ประเภทของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างศึกษาอยู่ในสถานศึกษาสายสามัญ 166 คน ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาสายอาชีพ 234 คน

เพศ กลุ่มตัวอย่างเป็นชายมากกว่าหญิง คือมีเพศชายร้อยละ 53.2 เพศหญิง ร้อยละ 46.8

อาชีพของบิดา บิดาของกลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพรับราชการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.3 รองลงมาคือ เกษตรกรรม ร้อยละ 24.0

อาชีพของมารดา มารดาของกลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพค้าขายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.7 รองลงมาคือแม่บ้าน ร้อยละ 21.5

รายได้รวมต่อเดือนของครอบครัว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีรายได้รวมต่อเดือนของครอบครัวต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.0 รองลงมา มีรายได้รวมต่อเดือนของครอบครัว 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 33.3

2. ด้านความรู้เรื่องโรคเอดส์

จากคำถามเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ว่าการจับมือกันไม่ทำให้เกิดการติดต่อของโรคเอดส์ และการหลีกเลี่ยงการจับมือกับผู้อื่นนั้นไม่ใช่วิธีปฏิบัติตัวเพื่อหลีกเลี่ยงจากโรคเอดส์สูงถึงร้อยละ 99.7

สำหรับความรู้เรื่องโรคเอดส์ที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้น้อยที่สุดคือ มียาที่ใช้หยุดยั้งการเจริญของเชื้อเอดส์ มีผู้ตอบถูกร้อยละ 38.2 และความรู้ที่รู้น้อยรองลงมาคือ ความรู้ในด้านอาการของผู้ที่แพทย์ตรวจพบเชื้อเอดส์ในร่างกาย ซึ่งจะมีอาการท้องเดินบ่อย ๆ มีผู้ตอบถูกร้อยละ 40.5

3. ด้านการเปิดรับสื่อมวลชน

กลุ่มตัวอย่างฟังวิทยุโดยทั่วไปเกือบทุกวันคิดเป็นร้อยละ 42.2 และฟังวิทยุวันละมากกว่า 60 นาที คิดเป็นร้อยละ 47.5 ส่วนใหญ่ดูโทรทัศน์ทุก

วันคิดเป็นร้อยละ 54.7 และดูโทรทัศน์วันละมากกว่า 60 นาที คิดเป็นร้อยละ 60.5 กลุ่มตัวอย่างนาน ๆ ครั้งจึงจะอ่านหนังสือพิมพ์คิดเป็นร้อยละ 44.2 และส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์วันละ 1-20 นาที คิดเป็นร้อยละ 51.7

สำหรับการเปิดรับสื่อมวลชนเรื่องโรคเอดส์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ นาน ๆ ครั้งจึงจะฟังวิทยุเรื่องโรคเอดส์คิดเป็นร้อยละ 47.0 และส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์เรื่องโรคเอดส์ 1-20 นาที คิดเป็นร้อยละ 58.2 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะดูโทรทัศน์เกือบทุกครั้งเมื่อเปิดพบเรื่องโรคเอดส์คิดเป็นร้อยละ 49.7 และส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์เรื่องโรคเอดส์ 1-20 นาที คิดเป็นร้อยละ 52.2 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะอ่านหนังสือพิมพ์เรื่องโรคเอดส์ 1-20 นาที คิดเป็นร้อยละ 60.7

4. ด้านการสื่อสารระหว่างบุคคล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะทำการพูดคุยกับอาจารย์ในเรื่องทั่วไป เกือบทุกวันคิดเป็นร้อยละ 45.2 และจะพูดคุยกับอาจารย์วันละ 1-20 นาที คิดเป็นร้อยละ 40.2 ส่วนใหญ่จะพูดคุยกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนทุกวันคิดเป็นร้อยละ 68.0 และจะพูดคุยกับบิดามารดาทุกวันคิดเป็นร้อยละ 64.7 และส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์กับบิดามารดาวันละมากกว่า 60 นาที คิดเป็นร้อยละ 61.2 ในการพูดคุยกับพี่น้อง ส่วนใหญ่จะพูดคุยกับพี่น้องทุกวันคิดเป็นร้อยละ 60.7 และส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์กับพี่น้องวันละมากกว่า 60 นาที คิดเป็นร้อยละ 65.3 ในการพูดคุยกับญาติคนอื่น ๆ ส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์กับญาติคนอื่น ๆ ครั้งจึงจะพูดคุย คิดเป็นร้อยละ 41.7 และส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์กับญาติคนอื่น ๆ วันละ 1-20 นาที คิดเป็นร้อยละ 38.5 ในการพบปะพูดคุยกับเพื่อนบ้าน ส่วนใหญ่จะพูดคุยกับเพื่อนบ้านเกือบทุกวันคิดเป็นร้อยละ 40.2 และส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์กับเพื่อนบ้านวันละ 1-20 นาที คิดเป็นร้อยละ 48.0

สำหรับการสื่อสารระหว่างบุคคลเรื่องโรคเอดส์ ส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์กับอาจารย์เรื่องโรคเอดส์คิดเป็นร้อยละ 59.2 และส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์กับอาจารย์นาน 1-20 นาที คิดเป็นร้อยละ 42.7 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะอ่านหนังสือพิมพ์กับเพื่อนเรื่องโรคเอดส์คิดเป็นร้อยละ 72.0 และส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์กับเพื่อนนาน 1-20 นาที คิดเป็นร้อยละ 61.0 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะอ่านหนังสือพิมพ์กับเพื่อนนาน 1-20 นาที คิดเป็นร้อยละ 61.0

ครั้งจึงจะพูดคุยกับบิดามารดาเรื่องโรคเอดส์คิดเป็นร้อยละ 62.5 และส่วนใหญ่มักจะพูดคุยกับบิดามารดานาน 1-20 นาที คิดเป็นร้อยละ 50.7 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นาน ๆ ครั้งจึงจะพูดคุยกับพี่น้องเรื่องโรคเอดส์คิดเป็นร้อยละ 59.2 และส่วนใหญ่มักจะพูดคุยกับพี่น้องนาน 1-20 นาที คิดเป็นร้อยละ 52.0 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นาน ๆ ครั้งจึงจะพูดคุยกับญาติคนอื่น ๆ เรื่องโรคเอดส์ จะมีผู้ไม่เคยพูดคุยกับญาติคนอื่น ๆ เลย คิดเป็นร้อยละ 44.7 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มักจะพูดคุยกับเพื่อนบ้านในเรื่องโรคเอดส์คิดเป็นร้อยละ 50.2

5. ด้านการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐาน พบว่า

ก. นักเรียนในสถานศึกษาต่างประเภทกันมีความรู้เรื่องโรคเอดส์แตกต่างกัน โดยนักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญมีความรู้เรื่องโรคเอดส์มากกว่านักเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพ

ข. นักเรียนในสถานศึกษาต่างประเภทกัน มีการเปิดรับสื่อมวลชนเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์แตกต่างกัน โดยนักเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพมีการเปิดรับสื่อมวลชนเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ มากกว่านักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญ

ค. นักเรียนในสถานศึกษาต่างประเภทกัน มีการสื่อสารระหว่างบุคคลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์แตกต่างกัน โดยนักเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพ มีการสื่อสารระหว่างบุคคลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์มากกว่านักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญ

อภิปรายผลการวิจัย

หลังจากได้ดำเนินการสำรวจการเปิดรับสื่อมวลชนและการสื่อสารระหว่างบุคคลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้เมื่อนำผลต่าง ๆ มาดำเนินการวิเคราะห์ สรุปผลออกมาได้ว่าการวิจัยครั้งนี้ยอมรับสมมติฐานทั้ง 3 ข้อ

สมมติฐานข้อที่ 1 กำหนดไว้ว่านักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ จะมีความรู้เรื่องโรคเอดส์แตกต่างกัน

หลังจากการวิเคราะห์ผลพบว่า นักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญมีความรู้เรื่องโรคเอดส์แตกต่างจากนักเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพ โดยนักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญมีความรู้เรื่องโรคเอดส์สูงกว่านักเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพเพียงเล็กน้อย กล่าวคือ จากคะแนนเต็มความรู้เรื่องโรคเอดส์ 24 คะแนน นักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญมีคะแนนเฉลี่ย 20.93 คะแนน และนักเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพมีคะแนนเฉลี่ย 20.31 คะแนน

การที่นักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องโรคเอดส์สูงกว่านักเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพเพียงเล็กน้อย อาจเกิดจากนักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญมีความมุ่งหวังที่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ดังที่อำนาจอ่อนคำเมือง (2534) กล่าวว่า นักเรียนมัธยมปลายโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ส่วนใหญ่มุ่งหวังจะเรียนต่อ เมื่อมุ่งหวังจะเรียนต่อจึงมีความสนใจติดตามข่าวต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการเรียนต่อ โดยเฉพาะข่าวคราวความรู้เกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์ซึ่งกำลังเป็นที่สนใจอย่างมาก ในขณะที่นักเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพมีเบอร์เซนต์จะศึกษาต่อน้อยกว่า (ภาคผนวก ข) จึงอาจไม่ใคร่จะติดตามหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์อย่างจริงจัง เท่ากับนักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญ

เมื่อพิจารณาจำนวนโดยเฉลี่ยของผู้มีความรู้เรื่องโรคเอดส์ในด้านอาการของโรคแล้วพบว่าโดยเฉลี่ยร้อยละ 60.9 มีความรู้ที่ถูกต้อง และความรู้เกี่ยวกับการรักษาโรคเอดส์ มีผู้ตอบถูกว่ายังไม่มีวิธีรักษาให้หาย คิดเป็นร้อยละ 91.7 เมื่อเปรียบเทียบกับสรุปผลการวิจัยโรคเอดส์ ณ พัทยา (ศูนย์วิจัยและพัฒนา คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล: 2528) ซึ่งพบว่าผู้ที่มีความรู้ด้านอาการของโรคร้อยละ 35.24 และมีความรู้เกี่ยวกับการรักษาโรคเอดส์ ร้อยละ 69.32 จะสังเกตได้ว่าร้อยละของผู้ตอบถูกมีจำนวนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัยที่พัทยาโดยกลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัยคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในขณะที่การวิจัยที่พัทยาทำการวิจัยกับผู้ประกอบอาชีพพิเศษทั้งชายและหญิง ซึ่ง

ส่วนใหญ่ ร้อยละ 52.27 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จะเห็นได้ว่าระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยทั้งสองแตกต่างกัน นอกจากนี้การวิจัยครั้งนี้กระทำในช่วงเดือนธันวาคม 2534 - มกราคม 2535 แต่การวิจัยที่พหยาจัดทำเมื่อวันที่ 6-7 กันยายน 2528 ระยะเวลาที่ต่างกันประมาณ 6-7 ปี น่าจะมีผลทำให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์แพร่กระจายมากขึ้น ดังจะดูได้จากผลการวิจัยที่พหยาซึ่งยังมีผู้ที่ไม่เคยได้ยินชื่อโรคเอดส์มาก่อนถึงร้อยละ 10.36 และเมื่อ

กาณจนี หวังถิรอาณวย (2531: บทคัดย่อ) ศึกษาการเปิดรับข่าวสารกับความรู้และการป้องกันโรคเอดส์ในหญิงอาชีพพิเศษและชายรักร่วมเพศ ในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดทราบหรือเคยได้ยินเรื่องโรคเอดส์

จากสมมติฐานข้อที่ 2 กำหนดไว้ว่า นักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญและสายอาชีพจะมีการเปิดรับสื่อมวลชนเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์แตกต่างกัน หลังจากการวิเคราะห์ผล พบว่า นักเรียนในสถานศึกษาต่างประเภทกันมีการเปิดรับสื่อมวลชนเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์แตกต่างกัน โดยนักเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพมีการเปิดรับสื่อมวลชนเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์มากกว่านักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญกล่าวคือ จากคะแนนสูงสุดที่เป็นไปได้ในการเปิดรับสื่อมวลชนเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ 36 คะแนน นักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญมีคะแนนเฉลี่ย 7.38 คะแนน ในขณะที่นักเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพมีคะแนนเฉลี่ย 10.75 คะแนน

การที่นักเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพมีคะแนนเฉลี่ยการเปิดรับสื่อมวลชนเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์มากกว่านักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญ อาจเป็นได้ว่าลักษณะการเรียนการสอนในสายอาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการเรียนภาคปฏิบัติ เมื่อมีการบ้านก็เป็นไปในลักษณะงานฝีมือ เช่น ร้อยมาลัย ซึ่งไม่ต้องใช้หัวคิดมากนักจึงสามารถเปิดรับฟังวิทยุ หรือดูโทรทัศน์ไปพร้อมๆ กับการทำงานได้ แต่นักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญมีลักษณะการเรียนการสอนที่จะต้องนำทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ เวลาทำการบ้านต้องการสมาธิมากกว่า จึงไม่อาจจะฟังวิทยุหรือดูโทรทัศน์อย่างตั้งใจได้ การเปิดรับสื่อมวลชนเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ของนักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญจึงน้อยกว่านักเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพ

จากสมมติฐานข้อที่ 3 กำหนดไว้ว่า นักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญ และสายอาชีพ จะมีการสื่อสารระหว่างบุคคลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์แตกต่างกัน

หลังจากการวิเคราะห์ผล พบว่า นักเรียนในสถานศึกษาต่างประเภทกันมีการสื่อสารระหว่างบุคคลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์แตกต่างกัน โดยนักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญ มีการสื่อสารระหว่างบุคคลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์น้อยกว่านักเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพ จากคะแนนสูงสุดที่เป็นไปได้ในการสื่อสารระหว่างบุคคลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ 72 คะแนน นักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญมีคะแนนเฉลี่ย 5.60 คะแนน ในขณะที่นักเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพมีคะแนนเฉลี่ย 10.54 คะแนน

โดยเหตุผลที่คล้ายคลึงกับการอภิปรายผลในสมมติฐานข้อที่ 2 กล่าวคือ นักเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพสามารถทำกิจกรรมอย่างอื่นควบคู่ไปกับการสนทนากับบุคคลต่าง ๆ ได้ด้วย ประกอบกับเหตุผลอื่นๆ ซึ่งอาจส่งผลต่อการวิเคราะห์ผลได้ เช่น บิดา-มารดาถึงแก่กรรม ไม่มีพี่น้อง หรือญาติคนอื่น ๆ ไม่ได้อยู่ในละแวกบ้าน เป็นต้น ปัจจัยปลีกย่อยเหล่านี้อาจทำให้การสื่อสารระหว่างบุคคลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ของนักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญน้อยกว่านักเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพ

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยตามสมมติฐานทุกข้อ มีข้อน่าสังเกตคือ ผลการวิจัยตามสมมติฐานข้อที่ 1 พบว่า นักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญมีความรู้เรื่องโรคเอดส์สูงกว่านักเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพ แต่เมื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 และข้อที่ 3 ปรากฏว่า นักเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพมีการเปิดรับสื่อมวลชน และมีการสื่อสารระหว่างบุคคลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์มากกว่านักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญ สาเหตุที่นักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญมีความรู้เรื่องโรคเอดส์มากกว่านักเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพ ทั้ง ๆ ที่ผลการวิจัยพบว่ามี การเปิดรับสื่อมวลชน และมีการสื่อสารระหว่างบุคคลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์น้อยกว่า อาจเนื่องมาจากในความเป็นจริงนั้นมีสื่อประเภทอื่นอีก นอกเหนือจากวิทยุ วิทยุโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ซึ่งสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ได้เช่นกัน เช่น โปสเตอร์ วารสาร และนิตยสารต่างๆ ดังจะเห็นได้จากการศึกษา

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับเพศศึกษาจากหนังสือพิมพ์และนิตยสารของนักศึกษาวิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ (ศักดิ์ชัย ศรีสอน: 2532) พบว่านิตยสารที่นักศึกษาครูอ่านเรื่องเพศศึกษามากที่สุดคือนิตยสารดาราทาภาพยนตร์ รองลงมาคือ ใกล้เคียง โดยเห็นว่าเรื่องเพศศึกษาเป็นเรื่องควรรู้ ในการนำความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาที่อ่านจากหนังสือพิมพ์และนิตยสารไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านโรคต่าง ๆ และการป้องกันโรค หรืออุลีซซา ชุดบุญธรรม (2532: บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับข่าวสารกับความเชื่อทางสุขภาพของผู้เข้าร่วมโครงการเลิกสูบบุหรี่จากสื่อโปสเตอร์มากที่สุด และการศึกษาบทบาทของสื่อในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การวางแผนครอบครัว (บำรุงสุขพรมณ์: 2522) พบว่า ผู้มารับบริการวางแผนครอบครัวได้ยินหรือเห็นเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวบ่อยที่สุดจากป้ายโฆษณาตามป้ายรถเมล์มากที่สุดถึงร้อยละ 62.5 และเมื่อ บรรณนา มาลัยขวัญ (2532: บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพความต้องการและปัญหาการใช้สื่อเพื่อการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย สำหรับประชาชนของเจ้าหน้าที่บริการสาธารณสุข สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าสื่อที่เจ้าหน้าที่ใช้บ่อยครั้งกว่าสื่อประเภทอื่นคือ วิทยุและแผ่นพับ และโปสเตอร์ และสื่อทั้งสองประเภทนี้มีปริมาณมากและคุณภาพดีมาก

สำหรับการศึกษาในต่างประเทศที่สอดคล้องว่ามีสื่อมวลชนประเภทอื่นที่ทำหน้าที่ให้ความรู้ได้แก่ แฮนเวน เอดวิน เยน (Han-Wen Edwin Yen: 1977) ศึกษาแหล่งความรู้เกี่ยวกับความรู้สึก ต้องการศึกษาชีวิตครอบครัวและเพศศึกษาของนักเรียนชั้นปีที่ 1 ในไต้หวัน พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องชีวิตครอบครัวและเพศศึกษาจากหนังสือ หนังสือพิมพ์และนิตยสาร

นอกจากนี้ บางทีนิตยสารต่าง ๆ อาจให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ได้มากกว่าสื่อมวลชนที่นำมาทำการวิจัย โดยเฉพาะนิตยสารทางด้านสาธารณสุข เช่น ใกล้เคียง ได้จัดคอลัมน์เรื่องโรคเอดส์ไว้เป็นคอลัมน์ประจำฉบับเพื่อรายงานเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับโรคเอดส์ โดยให้ชื่อว่า "โลกของเอดส์" เป็นต้น และคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ยังได้รับทุนจาก Dr.Hiroshi Onishi, President International Goodwill Foundation of Japan เพื่อดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือเรื่อง "หมอบระจากรอบครัว" เพื่อมอบให้

แก่นักเรียน นักศึกษา ในจังหวัดเชียงใหม่ได้ศึกษาเป็นความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ อีกด้วย

ในส่วนของการสื่อสารระหว่างบุคคลนั้น นอกจากอาจารย์ เพื่อนร่วมชั้น บิดามารดา พี่น้องญาติคนอื่น ๆ และเพื่อนบ้านแล้วยังมีบุคคลอื่นอีก ดังที่ เกศินี จุฑาวิจิตร (2533: บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกันระหว่างผู้ติดเชื้อเอดส์ในระยะที่ไม่มีอาการกับครอบครัว พบว่าแทบทั้งหมดได้รับรู้เรื่องโรคเอดส์จากโทรทัศน์มากที่สุดรองลงมาคือ สื่อบุคคล ได้แก่ นักสังคมสงเคราะห์และเพื่อน

นอกจากนี้ สื่อบุคคลอื่น ๆ อาจให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์ได้ดีกว่าบุคคลทั้งหกกลุ่มที่นำมาทำการวิจัย เช่น แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ซึ่งวิชาญ วิทาศัย (2534) กล่าวว่าเป็นผู้ประกอบอาชีพที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์อย่างแท้จริง เพื่อจะสามารถถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง หรือบางที่บิดามารดาของกลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพเป็น แพทย์ พยาบาล ซึ่งอาจทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เรื่องโรคเอดส์ดี ดังการศึกษาของปริยา อันตระกูล (2522: บทคัดย่อ) เรื่องความรู้และทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานครในด้านเพศศึกษาและการวางแผนครอบครัว ผลการศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปรากฏว่านักเรียนที่มีบิดามีอาชีพแพทย์ บุรุษพยาบาล จะมีความรู้ด้านเพศศึกษามากกว่าอาชีพอื่น ๆ นอกจากนี้ ปัจจัยทางสังคมเกี่ยวกับเขตที่อยู่อาศัยยังส่งผลต่อความรู้ได้ด้วย ดังที่วรรณภา เรืองสัจ (2532: 51) ศึกษาเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ของเยาวชนไทย อายุ 15-24 ปี พบว่า เขตที่อยู่อาศัยของเยาวชนมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับอาการ การติดต่อ และการป้องกันโรคเอดส์ของเยาวชน โดยที่เยาวชนในเขตเมืองมีความรู้ดังกล่าวถูกต้องมากกว่าเยาวชนในเขตชนบท

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาเฉพาะการเปิดรับสื่อมวลชน และการสื่อสารระหว่างบุคคลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสถาบันการศึกษาของรัฐ เขตอำเภอเมือง เชียงใหม่ ซึ่งไม่สามารถนำไปสรุปได้ว่าเป็นการเปิดรับสื่อมวลชนและการสื่อสารระหว่างบุคคลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั่วประเทศ ดังนั้นหากจะมีการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะไว้ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการวิจัยในลักษณะเดียวกันนี้ให้กว้างขวางครอบคลุมทั่วประเทศ เพื่อให้ผลที่ได้สามารถสรุปอ้างอิงนำไปใช้ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น
2. ควรได้มีการศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมในการเผยแพร่ความรู้เรื่องโรคเอดส์แก่นักเรียนแต่ละกลุ่ม ซึ่งมีปัจจัยแวดล้อมที่แตกต่างกัน
3. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเผยแพร่ความรู้เรื่องโรคเอดส์แก่นักเรียนเพื่อจะใช้เป็นแนวทางในการสรรหาปัจจัยสนับสนุนการเผยแพร่ความรู้เรื่องโรคเอดส์และลดช่องว่างในสิ่งที่นักเรียนยังไม่ทราบให้เหลือน้อยที่สุด
4. ควรมีการศึกษาถึงการนำไปปฏิบัติจริง เนื่องจากบางทีนักเรียนอาจจะมีความรู้ดีแต่อาจไม่นำความรู้นั้นไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์
5. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับการเปิดรับสื่อมวลชนและการสื่อสารระหว่างบุคคล
6. ควรมีการศึกษาว่าสื่อมวลชนหรือการสื่อสารระหว่างบุคคลที่ให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ได้มากกว่ากัน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า นักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญมีความรู้เรื่องโรคเอดส์สูงกว่านักเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพ แต่อย่างไรก็ตาม ค่าเฉลี่ยของความรู้เรื่องโรคเอดส์ของนักเรียนทั้งสองกลุ่มมิได้แตกต่างกันมากนัก

จึงควรเผยแพร่ความรู้เรื่องโรคเอดส์ให้แก่นักเรียนในสถานศึกษาทั้งสองประเภทต่อไป โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับอาการของผู้ป่วยที่แพทย์ตรวจพบเชื้อเอดส์ในร่างกายและมียาที่ใช้หยุดยั้งการเจริญของเชื้อเอดส์ เพื่อไม่ให้ตื่นตระหนกกับโรคเอดส์จนเกินไป

2. ถึงแม้ว่าการวิจัยจะพบว่า นักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญมีการเปิดรับสื่อมวลชนเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์น้อยกว่านักเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพ แต่มีสิ่งสมควรสังเกตประการหนึ่งคือ ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับสื่อมวลชนเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ของนักเรียนในสถานศึกษาทั้งสองประเภทยังอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งอาจจะเกิดจากเนื้อหา หรือวิธีนำเสนอที่ไม่น่าสนใจ และสื่อมวลชนอาจไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ ดังนั้นเจ้าของสื่อมวลชนควรให้ความสำคัญ และเสนอเนื้อหาด้วยวิธีนำเสนอที่น่าสนใจ เพื่อให้นักเรียนและประชาชนทั่วไปไปตระหนักถึงโรคเอดส์ และมีการปฏิบัติตนที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์มากยิ่งขึ้น